

Görsel Belgeler Üzerinden Giysi Analizleri İçin Yöntem Geliştirme

DOI: 10.26466/opus.429356

Fatma Koç* - Beyhan Pamuk**

*Prof.Dr.,Hacı Bayram Veli Üniversitesi,Sanat ve Tasarım Fakültesi,Ankara/Türkiye
E-Posta: fatmaturankoc@gmail.com ORCID: [0000-0001-7818-387X](https://orcid.org/0000-0001-7818-387X)
**Dr.Öğrt.Üyesi, Uşak Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Uşak / Türkiye
E-Posta: beyhan.pamuk@usak.edu.tr ORCID: [0000-0002-1725-3851](https://orcid.org/0000-0002-1725-3851)

Öz

Bu çalışmada, görsel belgelerden giysi analizlerinin standart ölçüler dâhilinde yapılabilmesi için yöntem geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda; kadın vücudu üzerindeki oranlardan yararlanılmıştır. Araştırma kapsamına alınan elbise modellerinin alanın gerektirdiği bir sistematikte ve ayrıntılı bir şekilde analizi için giysi parçaları üzerinde "Ölçme Alanları" belirlenmiştir. Belirlenen ölçme alanlarının her biri için "Ölçüm Tabloları" oluşturulmuş, Ölçüm tablolarında kadın elbise modelleri üzerinden ölçülerin alınmasında "Kanon Aralıkları" kullanılmıştır. Kolay ve kısa sürede ölçümleri alabilmek için ölçüm aracı geliştirilmiştir. Elde edilen ölçüm aracı kullanılarak analiz için geliştirilen formüller; 1960-1989 yılları arasında yayımlanan süreli moda dergileri, moda kataloğlarında vb. yer alan fotoğraflardaki 542 kadın gündüz elbise modelleri üzerinde uygulanarak araştırmanın verileri elde edilmiştir. Veriler incelendiğinde, görsel algı ile yapılan analizlerin kişilerce farklı yorumlamalara açık olmasına rağmen çalışmada kullanılan kodlamalar ile ortak bir analiz dilinin oluşturabileceği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Giysi Analizi, Görsel Yayın, Moda, Kanon Aralığı, Ölçek

Method Development for Clothes Analyses Upon Visual Documents

*

Abstract

In this study, it was aimed to develop a method to conduct clothing analyses from visual documents within the context of standard measurements. In accordance with this purpose, the rates on the female body were used. "Measurement Areas" were determined on parts of clothing for the analysis of dress models included in the scope of the study with systematics as required by the field and in a detailed way. "Measurement Tables" were created for each measurement area determined, and "Canon Intervals" were used to take measurements on female dress models in the Measurement tables. A measurement tool was developed to take measurements easily and quickly. The data of the study were obtained by applying the formulae developed for the analysis by using the measurement tool, which was acquired, to 542 daytime female dress models in the photographs included in periodical fashion magazines, fashion catalogues, etc. published between the years of 1960-1989. When the data are examined, although the analyses performed with visual perception are open to different interpretations by people, it is observed that it is possible to create a common analysis language with the coding used in the study.

Keywords: *Clothing Analysis, Visual Broadcasting, Fashion, Canon Interval, Scale*

Giriş

Geçmiş dönemlerde insan vücudu her zaman merak ve inceleme konusu olmuştur. İnsan vücudunu bilimsel olarak incelemenin yanı sıra sanatsal boyutu da ayrı bir önem kazanmış, bilim-sanat ilişkisi zaman zaman birbiri ile bütünleşmiştir. Tarihi geçmişte birçok toplum estetik anlamda “en ideal insan vücudunun” belirlenmesi amacıyla, vücut güzelliğini oluşturan organlar arasında anatomik ölçüleri ve orantıları belirlemek için çalışmışlar ve kendilerine özgü ölçü sistemleri geliştirmişlerdir. Tasarım olgusunun insan ve çevresinde var olmaya başlamasından bu yana biçimsel armoniler oluşturmada değişik yöntemlere başvurulmuş bu konuda ilkeler kurallar geliştirilmeye çalışılmıştır.

Toplum içerisinde yapılan ve konumlanan moda olgusunun etkileri ve etkilendiği durumları iyi anlamak ve bu etkilerle şekillenen kadın silüeti hakkında doğru yorumlar yapabilmek için , öncelikle modanın içerisinde yaşam bulduğu toplumu ve toplumsal değişimi iyi kavramak (Koca vd. 2017: 64) daha sonra da elde edilen bilgi ve belgelerin analizlerinin en doğru şekilde yapılmasını gerekli kılmaktadır. Düşünürler, matematikçiler vb.bilim ve sanat insanları boyutlar ve orantılar arasındaki ilişkiyi bir sisteme ve kurala oturtmak için yüzyıllar boyunca çeşitli araştırmalar yapmışlar ve uyumun kuralı olarak nitelendirebileceğimiz “Altın Oran” üzerinde çalışmalar yapmışlardır.

Altın oran, günlük yaşantımızda, matematiğin estetik güzelliğe etki ettiği her alanda karşımıza çıkan bir kavramdır (Becer,1991, s.18). Leonardo da Vinci, Dürer, Raffaello, Botticelli ve daha birçok Rönesans sanatçısı insan vücudunu incelemiş ve oluşturdukları sanat eserinde insan vücudunu ideal ölçülere göre çizmişlerdir. İnsan vücudu çiziminde ortaya birtakım somut kurallar ve ölçüler çıkaran ilk sanatçılar Myron, Parrasios, Zeuksis ve daha sonraları sanatsal harmoni konusunda yazdığı “Kanon” adlı kuramsal estetik kitabıyla ün kazanan Polykleitos gibi eski Yunan sanatçıları olmuştur. Polykleitos’un bu kitabından sonra kanon, insan figürünün ideal orantılarını veren ölçü sistemi olarak kabul edilmiştir (Parramon,1993, s.6).

Kanon, modül adı verilen bir ölçü biriminden yararlanarak insan vücudunun oran ve boyutlarını belirleyen, insan figürünün çiziminde kullanılan orantılar ve bunların birbiriyle olan ilişkilerini içeren kural ya

da sistemler bütünüdür. Tüm zamanlarda sanatçılar, insan figürünü kusursuz çizmek için vücut boyunu diğer elemanlarla olan ilişkisini araştırmışlardır. (Çağlarca,1993; Parramon,1993). İnsan vücudu incelendiğinde baş, kollar, bacaklar ve eller arasında değişmez ölçülerin mevcut olduğu ve bu organların boyu ile eni arasında bir ölçü (oran) olduğu anlaşılmaktadır. Örnek verilecek olursa alın ortasından çeneye kadar inen bir çizgiyle yüzü oluşturan oval ikiye bölünür, Hogart (1999), Çağlarca (1980), Barber (2005) gibi araştırmacılar çalışmalarında insanın vücudunda baş ölçüsünün daima ölçü birimi olarak kullanılmıştır. Ayrıca gözlerin başın tam ortasında yer aldığı ve göz çizgisinin daima göz hizasından ve kulaklar üstünden geçtiği ve burun boyunun baş boy ölçüsünün dörtte biri kadar olduğu, çene altından dudakların birleştiği noktaya kadar olan ölçünün ise baş boy ölçüsünün beşte biri olduğu üzerinde durulmuştur.

Giysiler, insan anatomisine göre şekillenen nesnelere dir. Hazırlanış biçimleri insan vücudu üzerinden alınan veya hesaplanan ölçülerle gerçekleştirilir. Bütün bunlar göz önüne alındığında insan vücudu üzerinde var olan oranlar, giysilerin görsel analizlerinde kullanılabilceği hipotezini güçlendirmektedir. Literatür incelendiğinde vücut üzerindeki oranlardan yararlanılarak hazırlanmış yayınlara ulaşmak mümkündür.

Saiki ve Makela (2007), yapmış oldukları çalışmada 1945-1995 yılları arasında yayınlanan Vogue moda-magazin dergisinde yer alan, kadınların günlük giyimlerine ait resim ve çizimler, "altın orana" göre doğrusal ve yatay oranlar doğrultusunda incelemiştir. Çalışmada 50 yıllık zaman içerisinde 4026 resim ve çizim üzerinden doğrusal ve yatay ölçümler alınmıştır. Yıllara göre doğrusal ve yatay oranların dağılımları, % değerleri olarak verilmiştir. Araştırmanın sonucunda, doğrusal oranlarda en çok yığılmaların, altın oranda dengeli bir oran olan 50/50 kategorisinde, yatay oranlarda ise en çok yığılmaların altın kısım veya ideal orana yakın olan 35/65 kategorisinde olduğu belirlenmiştir.

Geçmişe dönük giysi araştırmalarında özellikle giysilerin karakteristik özellikleri ve giysiler de meydana gelen değişimlerin belirlenmesinde çizim, tablo veya fotoğraf gibi görsel materyaller önemli kanıtlar oluşturmaktadır. Örnek verilecek olursa; Cosbey ve diğerlerinin (2002) yapmış olduğu çalışmada resimsel kanıtlar üzerinden elbise analizi gerçekleştirmişlerdir. Moda dergilerinden yararlanarak elbiselerin görsel

analizlerini stilistik özellikleri (nominal), tipleri (ordinal), fiziksel ölçüm (ratio) olarak gruplandırmışlardır. Çalışmada fiziksel ölçümlerde kadın silüetinden kol ve etek boyları numaralandırılarak ölçümler alınmıştır. Giysiler üzerinde yapılan tarihsel analizleri içeren çalışmalar arasında yer alan Delong ve Petersen'in (2004), hazırladığı tanımlayıcı özellikler ve analiz yöntemi ile veriler elde edilmiştir. 1930'lu yıllardaki tasarlanmış ürünlerde hakim olan karakteristikler medya ve tarihi belgelerde taranmış ayrıca gece giysilerinin görsel etkilerinin kapsamını ve giyinmedeki bütünlüklerini elde etmek için moda dergileri incelenmiştir. Araştırmada 160 çizim kapsamlarına ve dağılımlarına göre zaman sıralaması yapılmıştır. Zaman çizelgesine göre oluşturulan grafikte, giysiler koleksiyonda öne çıkan özellikler belirlenmiş ve bu özelliklere göre 7 ile 28 arasında belirlenen guruplara göre yerleşmiştir. Curran (1999) yapmış olduğu çalışmasında iki Avrupa ülkesi olan Birleşik Krallık ve Almanya'da 37 yılı kapsayan ve postayla ısmarlanan katalog serileri incelenmiş ve karşılaştırılmıştır. Katalog fotoğraflarında yer alan etek modelleri, omuzdan bileğe kadar ölçeklendirilmiş ve hazırlanan ölçekle etek uzunluğu omuzdan etek ucuna kadar ölçülmüştür. Etek genişliği ise eteğin bir tarafından diğer taraftaki kenarına kadar ölçülmüştür. Her bir yıl için on uygun giysi grubu alınmış ve aritmetik ortalamaları hesaplanmıştır. Sonuçlar grafiklerde iki ülkenin oranları olarak gösterilmiştir. Sonuç olarak, sadece 1968-1971 yıllarında etek boyları Almanya'da kısıdan uzuna yumuşak bir geçiş yapması dışında iki ülkede etek boylarının benzer uzunlukta olduğu belirlenmiştir.

Giysilerin görsel analizlerinin yer aldığı özellikle giysi tarihine yönelik çalışmalar incelendiğinde, verilerin dönemin moda dergileri, moda katalogları veya giysi içerikli müze arşivlerinden elde edildiği görülmektedir. Belirli periyotlarla yayınlanan moda dergileri değişimlerin analiz edilmesinde önemli kaynak oluşturmaktadır. Görsel analiz içeren çalışmalar genel olarak incelendiğinde giysilerin kavramsal, orantısal veya numaralandırma ile analiz edildiği görülmektedir. Giysilerin çeşitli bölümleri genişlik, uzunluk, biçim veya kesim gibi tanımlar altında yorumlanmaktadır. Örneğin yaka genişliği için geniş yaka, dar yaka veya bel yeri için yapılan tanımda yüksek bel, düşük bel veya diz boyu, kısa-uzun kol boyu gibi görsel analizlerden oluşan kavramlar ile ifade edilmektedir.

Fotoğraf, çizim gibi görsel materyaller üzerinden giysi analizlerine yönelik verilerin elde edilmesinde temel iki sorun olduğu belirlenmiştir. Bunlardan birincisi nasıl ölçüm alınacağı, ikincisi ise alınan ölçümlerin nasıl analiz edileceği ile ilgilidir. Sabit bir ölçüm aracının olmaması, giysi analizleri yapılırken sınırlı ölçümler veya genel ifadelerden oluşan tanımları gerektirmiştir. İnsan vücudu göz önüne alındığında giysiler beden, kol, yaka vb. gibi farklı parçaların birleşmesinden oluşmaktadır. Farklı açılardan çekilmiş-çizilmiş ve konumlandırılmış fotoğraf veya çizimlerdeki giysi sunumları göz önüne alındığında giysilerin analizlerinin yapılmasını daha da zorlaştırmaktadır.

Bu çalışmada, görsel materyallerden giysi analizlerinin standart ölçüler dahilinde yapılabilmesi için yöntem geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda; giysi fotoğrafları üzerinden giysilerin görsel analizlerinin belirli bir sistematik içerisinde incelenebilmesi için insan vücudu üzerindeki oranlardan yararlanarak ölçüm aracı geliştirilmiş ve alınan ölçümlerin analizlerinin yapılabilmesi amacıyla ölçüm alınan aralıklarda formüller oluşturulmuştur. Konuya ilişkin daha önce yapılmış olan görsel belge analiz araştırmaları için kullanılan ölçek ve ölçümler gözden geçirilmiş ve bu ölçümler dikkate alınarak araştırmacılar tarafından yeni araca uyarlanma yolları açıklanmıştır. Elde edilen ölçüm aracı kullanılarak analiz için geliştirilen formüller 1960-1989 yılları arasında ait süreli moda dergileri, moda kataloglarında vb. yüz hatları belirli, ayakta ve önden görünüşü net olan modellerde kadın gündüz elbise modelleri üzerinde uygulanarak araştırmanın verileri elde edilmiştir.

Yöntem

Bu çalışmanın modeli oluşturulurken nitel araştırma yöntemi için kullanılan doküman analizi yöntemi uygulanmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2008:39) nitel araştırmayı “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlamışlardır. Doküman analizi, “araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren materyallerin analizini kapsar”. Best (1959, s.118) de tekniği “mevcut kayıt ya

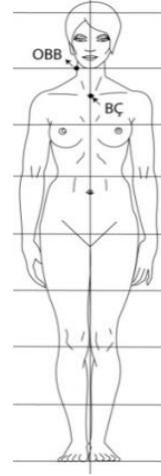
da belgelerin, veri kaynağı olarak, sistemli incelenmesi” olarak ifade etmektedir. Duverger (1973)’in “belgesel gözlem” dediği bu tekniği, Karasar (2005) “var olan kayıt ve belgelerin incelenerek veri toplanmasını belgesel tarama yöntemi” şeklinde ifade etmiştir. Rummel (1968) ile birlikte bazı araştırmacılar “doküman metodu” olarak da tanımlamışlardır. Bu çalışma 1960-1989 yılları arasında Avrupa’da yayınlanmış dokümanlar arasında yer alan Vogue, Harper Bazaar vb. moda dergilerindeki giysi modasına yönelik günlük kadın giysi fotoğrafları üzerinde kanon aralıkları kullanılarak ölçüler alınıp analizler yapılabilmesinin nasıl olması gerekliliği amacı ile planlanmış ve yürütülmüştür.

Şekil 1:
Gözlerin Baş Üzerindeki Oranları

Şekil 2:
İnsan Vücutunda Kanon aralıkları

Şekil 3:
Boğaz Çukuru Noktası (BÇ)
ve Omuz-Boyun Birleşim Noktası (OBB)

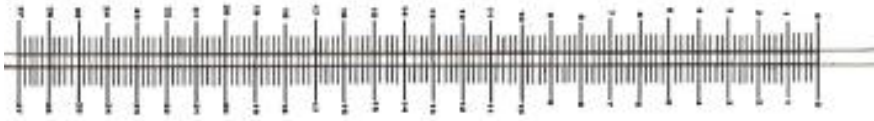
Giysilerin kullanım yeri ve kullanım özelliklerinin karmaşık yapısı göz önüne alındığında sınırlılıkları olan bir araştırma konusu içerisinde tüm giysi modelleri için görsel materyaller üzerinden ayrıntılı analizlerinin yapılabilirliği mümkün olmadığından araştırmanın kapsamı kadın gündüz elbise modelleri ile sınırlandırılmıştır. Araştırma kapsamına alınan elbise modellerinin alanın gerektirdiği bir sistemle ve ayrıntılı bir şekilde analizi için giysi parçaları üzerinde “Ölçme Alanları” belirlenmiştir (yaka genişliği, kol boyu, giysi boyu, bel hattı vb.). Belirlenen

ölçme alanlarının her biri için “Ölçüm Tabloları” oluşturulmuş, Ölçüm tablolarında kadın elbise modelleri üzerinden ölçülerin alınmasında “Kanon Aralıkları” kullanılmıştır (Şekil 1,2,3). Alınan ölçülerin analiz edilebilmesi için ölçüm oranı aralıkları formülleri (bkz. Tablo1,2,3,4,5,6,7) geliştirilmiştir.

Kanon aralıklarını belirlemek amacıyla incelenen kaynaklar arasından araştırma desenine uygun olduğu belirlenen, Parromon’un (2005) "Sekiz Baş'lık Kanonda Kadın Vücut Oranları" çizimleri esas alınmıştır (Şekil 3). Bunun nedeni giysilerdeki değişimleri farklı zaman dilimleri içinde incelemek ve ölçüm aracı ve hazırlanan ölçüm tabloları, ölçüm oranı aralıkları formüllerinin güvenilirliğini test etmektir.

Ölçüm Aracının Geliştirilmesi

Modellerin ölçme alanlarından doğru, nitelikli ve güvenilir ölçü alabilmek için geliştirilen “milimetrik ölçüm aracı” oluşturulmuştur. Ölçülerin alınmasında fotoğraflar üzerinden yatay ve dikey ölçümleri eşit oranlarda almak için geliştirilen ölçüm aracı; doğru, sistematik ve kısa zamanda daha çok ölçüm yapabilmek amacıyla geliştirilmiştir. Şeffaf ve esnek bir malzeme kullanılarak tasarlanmış, çift yönlü kullanım özelliğini içerir nitelikte hazırlanan ölçüm aracı ile net görüntü sağlamak ve eğimli, oyuntulu bölgelerde doğru ölçüm yapabilmek olanaklı hale gelmiştir. Hazırlanan milimetrik ölçüm aracı 1960-1989 yılları arasında beşer yıllık zaman dilimleri içerisinde seçilen aralıklarda pilot çalışma olarak denenmiştir. Pilot uygulama sonucunda ortaya çıkan sorunlar uzman görüşleri doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılarak, ölçme aracına son şekli verilmiştir.

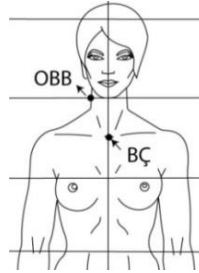
Şekil 4: Ölçüm Aracı

Ölçme Alanlarının Belirlenmesi

Kadınların gündüz giyiminde kullandıkları elbise modelleri üzerinden veri elde etmek amacıyla 7 ölçme alanı belirlenmiştir. Model üzerinden alınan ölçme alanları Yaka-Omuz Açıklığı, Yaka-Ön Orta Açıklığı, Yaka Genişliği, Omuz Genişliği, Bel Hattı, Kol Boyu, Giysi Boyu olarak belirlenmiştir. Ölçüleri elde etmek için baş oranının formüle edilme amacı, başın çıplak olarak gözlenebilmesi ve baş üzerindeki oranların doğru olarak belirlenmesini sağlamaktadır. Bu nedenle altın oranda belirtilen ideal vücut ölçülerine en yakın olarak nitelendirilen ve benzer vücut ölçülerine sahip olan kadın mankenlerin baş ölçüsü esas alınarak vücut üzerindeki ölçümlerde temel oluşturmaktadır. Giysi analizlerinin yapılacağı fotoğraflarda giysiyi sunan mankenlerin yüz hattı belirli, ön profilden alınmış, dik ve ayakta duran, tam boy kadın manken özellikleri aranmıştır. Oturan, arka ve yan profilden duran fotoğraflar araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Kanon aralıklarından yararlanarak araştırmacıların belirlediği niteliklere uygun fotoğraflarda yer alan kadın mankenlerin üzerindeki elbiselerin özelliklerinin ölçümü için sabit ölçüm noktaları belirlenmiştir (Şekil 2).

Boğaz Çukuru Noktası (BÇ): İkinci kanon aralığında çenenin bittiği noktadan başlayarak, göğüs hattına doğru dik inen çizgi üzerinde başın 1/2 ölçüsü kadar mesafedir.

Omuz-Boyun Birleşim Noktası (OBB): Çenenin bittiği kanondan çizilen hat ile yüz ovalinin dik olarak kesiştiği noktalardır.

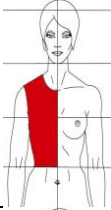
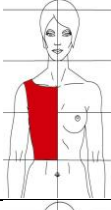
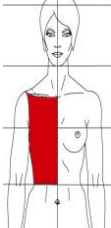
Şekil 5. BÇ-OBB

Görsel dokümanlardan ölçümlerin alınabilmesinde BÇ ve OBB noktaları sabit olup diğer ölçme alanları değişkenlik göstermektedir. Bu nedenle her giysi modelinin analizini yapabilmek için giysilerin biçimsel özelliklerine (kol, yaka, beden vb.) ilişkin alanlar belirlenmiştir. Belirlenen ölçme alanlarının her biri için oluşturulan ölçüm tabloları kanon aralıkları kullanılarak kodlanmış ve formülleştirilmiştir. Bu doğrultuda “Ölçüm Tabloları” hazırlanmıştır.

Ölçüm Tabloları

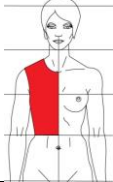

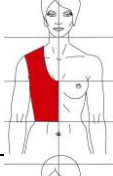

Yaka – Omuz Açıklığı Ölçüm Tablosu : İncelenen model üzerindeki giysi yakası ile omuz arasındaki mesafeyi tanımlamaktadır. Model üzerinde belirlenen OBB noktasından, omuz üzerinde yaka çizgisinin başladığı noktaya kadar düz bir hat belirlenir. Belirlenen hat üzerinden yaka- omuz açıklığı mesafesinde ölçüm yapılmaktadır.

Tablo 1. Elbise Modelleri Üzerinde Belirlenen Yaka-Omuz Açıklığı Ölçüm Tablosu

Kod	Grup	Açıklamalar	
YOA1	Dar	OBB noktasından omuz başına doğru 1/4 baş ölçüsü genişliğindeki alanda yer alan yaka-omuz açıklığı ölçümüdür.	
YOA2	Normal	OBB noktasından omuz başına doğru YOA1 ölçüsünden sonra +1/4 baş ölçüsü genişliğindeki alanda yer alan yaka-omuz açıklığı ölçümüdür.	
YOA3	Geniş	OBB noktasından omuz başına doğru YOA2 ölçüsü sınırları dışında kalan yaka-omuz açıklığı ölçümüdür.	

Yaka - Ön Orta Açıklığı Ölçüm Tablosu: İncelenen model üzerindeki giysi yaka çevresinin ön ortası üzerinde boğaz çukuruna olan mesafesini tanımlamaktadır. Model üzerinde belirlenen BÇ noktasından ön orta çizgisi dik olarak belirlenir. Ön orta çizgisinin üzerinden yakanın başladığı nokta belirlenerek BÇ ile arasındaki açıklık mesafesinde ölçüm yapılır.

Tablo 2. Elbise Modelleri Üzerinde Belirlenen Yaka-Ön Orta Açıklığı Ölçüm Tablosu

Kod	Grup	Açıklamalar	
YOrtA1	Dar	BÇ noktası çevresi ve aşağı doğru 1/8 baş ölçüsü genişliğindeki alanda yer alan ön orta açıklığı ölçümüdür.	
YOrtA2	Normal	BÇ noktasından aşağı doğru YOrtA1 ölçüsünden sonra +1/4 baş ölçüsü genişliğindeki alanda yer alanda ön orta açıklığı ölçümüdür.	
YOrtA3	Geniş	BÇ noktasından aşağı doğru YOrtA2 ölçüsünden sonra +1/4 baş ölçüsü genişliğindeki alanda yer alanda ön orta açıklığı ölçümüdür.	
YOrtA4	Çok Geniş (Dekolte)	BÇ noktasından aşağı doğru YOrtA3 ölçüsü sınırları dışında kalan ön orta açıklığı ölçümüdür.	

Yaka Genişliği Ölçüm Tablosu: Model üzerinde yer alan yaka kıvrımı ile yaka kenarı arasında en geniş aralık üzerinde dik açı oluşturulur ve ölçüm yapılır.

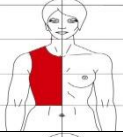
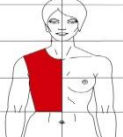

Tablo 3. Elbise Modelleri Üzerinde Belirlenen Yaka Genişliği Ölçüm Tablosu

Kod 1.Grup yakalar		Bedene Takılan YatıkYakalar	
YkGen1-1	Dar	1/8 baş ölçüsü genişliğindeki alanda yer alan yaka genişliği ölçümüdür..	
YkGen1-2	Normal	¼ baş ölçüsü genişliğindeki alanda yer alan yaka genişliği ölçümüdür.(1/8 – 1/4 baş ölçüsü arasında kalan genişlik)	
YkGen1-3	Geniş	YkGen1-2 ölçüsü sınırları dışında kalan yaka genişliği ölçümüdür.	
Kod 2.Grup yakalar		Bedene Takılan Dik Yakalar	
YkGen2-1	Dar	1/20 baş ölçüsü genişliğindeki alanda yer alan yaka genişliği ölçümüdür.	
YkGen2-2	Normal	1/8 baş ölçüsü genişliğindeki alanda yer alan yaka genişliği ölçümüdür(1/20 –1/8 baş ölçüsü arasında kalan genişlik).	
YkGen2-3	Geniş	YkGen2-2 ölçüsü sınırları dışında kalan yaka genişliği ölçümüdür.	
Kod 3.Grup yakalar		Bedenden Çıkan Ve Bedene Takılan Yakalar	
YkGen3-1	Dar	1/5 baş ölçüsü genişliğindeki alanda yer alan yaka genişliği ölçümüdür.	
YkGen3-2	Normal	1/3 baş ölçüsü genişliğindeki alanda yer alan yaka genişliği ölçümüdür.1/5 – 1/3 baş ölçüsü arasında kalan genişlik)	
YkGen3-3	Geniş	YkGen3-2 ölçüsü sınırları dışında kalan yaka genişliği ölçümüdür.	
Kod 4. Grup yakalar		Yığılmalı Yakalar	
YkGen4-1	Dar	1/4 baş ölçüsü genişliğindeki alanda yer alan yaka genişliği ölçümüdür.	
YkGen4-2	Normal	1/2 baş ölçüsü genişliğindeki alanda yer alan yaka	

YkGen4-3	Geniş	genişliği ölçümüdür($1/4 - 1/2$ baş ölçüsü arasında kalan genişlik). YkGen4-2 ölçüsü sınırları dışında kalan yaka genişliği ölçümüdür.	
----------	-------	---	---

Omuz Genişliği Ölçüm Tablosu: İncelenen model üzerindeki giysinin omuz genişliğini tanımlamaktadır. OBB noktasından omuzun en uç noktasına kadar çizilen düz hat üzerinde, giysinin kol ile beden birleşim oyuntusu aranarak bulunan mesafenin ölçümü yapılır.

Tablo 4. Elbise Modelleri Üzerinde Belirlenen Omuz Genişliği Ölçüm Tablosu

Kod	Grup	Açıklamalar	
OGn1	Dar	OBB noktasından omuz başına doğru $3/5$ baş ölçüsü genişliğindeki alanda yer genişlik ölçümüdür.	
OGn2	Normal	OBB noktasından omuz başına doğru OGN1 ölçüsünden sonra $+1/5$ baş ölçüsü genişliğindeki alanda yer alan genişlik ölçümüdür.	
OGn3	Geniş	OBB noktasından omuz başına doğru OGN2 ölçüsü sınırları dışında kalan genişlik ölçümüdür.	

Bel Hattı Ölçüm Tablosu: İncelenen model üzerindeki bel hattı yüksekliğini tanımlamaktadır.

Tablo 5. Elbise Modelleri Üzerinde Bel Hattı Ölçüm Tablosu

Kod	Grup	Açıklamalar	
B11	Düşük bel	Bel çizgisinden aşağı $1/3$ baş ölçüsü dışında kalan alan ölçümdür.	

Bl2	Normal bel	Bel çizgisinden aşağı 1/3 + bel çizgisi üzeri 1/6 baş ölçüsünü kapsayan alan ölçümdür.	
Bl3	Yüksek bel	Bl2 ölçüsünün üstünde kalan alan ölçümdür.	
Bl4	Belirsiz	Bel çizgisi üzerinde bel formu belli olmayan ölçümdür.	

Kol Boyu Ölçüm Tablosu: İncelenen modelin omuz başından, kol bileğine kadar olan mesafeyi tanımlamaktadır.

Tablo 6. Elbise Modelleri Üzerinde Belirlenen Kol Boyu Ölçüm Tablosu

Kod	Grup	Açıklamalar	
Kby1	Kısa	Kolun başlangıç noktasından bileğe doğru 1/2 baş ölçüsü kadar olan ölçümdür.	
Kby2	Yarım	Kolun başlangıç noktasından bileğe doğru KIBoy1 +1/2 baş ölçüsü genişliğindeki alanda yer alan genişlik ölçümdür.	
Kby3	Dirsek	Kolun başlangıç noktasından bileğe doğru KIBoy2 +1 baş ölçüsü genişliğindeki alanda yer alan genişlik ölçümdür.	
Kby4	Uzun	Kolun başlangıç noktasından bileğe doğru KIBoy3 +3/5 baş ölçüsü genişliğindeki alanda yer alan genişlik ölçümdür.	
Kby5	Model kol	Kolun başlangıç noktasından bileğe doğru KIBoy4 ölçüsünün sınırları dışında kalan genişlik ölçümdür.	

Giyisi Boyu Ölçüm Tablosu: İncelenen modellerin boylarını vermektedir.

Tablo 7. Elbise Modelleri Üzerinde Belirlenen Giysi Boyu Ölçüm Tablosu

Kod	Açıklamalar	
By1	OBB noktasından aşağı GiyBoy1 ölçüsü +2/3 baş ölçüsü arasında yer alan genişlik ölçümüdür. (Beden çizgisine kadar)	
By2	OBB noktasından aşağı 1 +1/2 baş ölçüsü arasında yer alan genişlik ölçümüdür.	
By3	OBB noktasından aşağı 2 +1/2 baş ölçüsü arasında yer alan genişlik ölçümüdür. (Bel çizgisine kadar).	
By4	OBB noktasından aşağı 3 +1/2 baş ölçüsü arasında yer alan genişlik ölçümüdür.	
By5	OBB noktasından aşağı 4 +1/2 baş ölçüsü arasında yer alan genişlik ölçümüdür. (Kalça çizgisine kadar).	
By6	OBB noktasından aşağı 5 +1/2 baş ölçüsü arasında yer alan genişlik ölçümüdür.	
By7	OBB noktasından aşağı 6+1/2 baş ölçüsü arasında yer alan genişlik ölçümüdür..	
By8	OBB noktasından aşağı 7 +1/2 baş ölçüsü arasında yer alan genişlik ölçümüdür.	
By9	OBB noktasından aşağı 8 +1/2 baş ölçüsü arasında yer alan genişlik ölçümüdür..	
By10	OBB noktasından aşağı 9+1/2 baş ölçüsü arasında yer alan genişlik ölçümüdür.	
By11	OBB noktasından aşağı 10+1/2 baş ölçüsü arasında yer alan genişlik ölçümüdür.	
By12	OBB noktasından aşağı 11 +1/2 baş ölçüsü arasında yer alan genişlik ölçümüdür.	
By13	OBB noktasından aşağı 12 baş ölçüsü sınırları dışında kalan genişlik ölçümüdür.	

Bulgular

Hazırlanan ölçek yardımıyla Ölçüm tablolarında oluşturulan özelliklere uygun olarak, 542 seçilmiş elbise fotoğrafı 5 yıllık zaman periyotları içerisinde görsel analizleri yapılarak veriler toplanmıştır.

Tablo 8. Yaka – Omuz Açıklığının, Yıllara Göre Dağılımı

YIL	YOA1	YOA2	YOA3	Toplam (% 100)
	Dar s (%)	Normal s (%)	Geniş s (%)	
1960-1964	51(57,9)	33(37,5)	4(4,5)	88
1965-1969	84(75,7)	26(23,4)	1(0,9)	111
1970-1974	81(93,1)	6(6,9)	-	87
1975-1979	80 (86)	12(12,9)	1(1,1)	93

1980-1984	66(84,6)	12(15,4)	-	78
1985-1989	77(90,6)	6(7,1)	2(2,4)	85

n = 542

Tablo 8 incelendiğinde; zaman dilimlerinin hepsinde YOAI ölçüsü aralığındaki alanda yoğunluk görülmektedir. 1960-1969 yılları arasında YOAI ölçüsü genişliğindeki alanda % 37,5 ve % 23,4 oranlarında diğer yıllara göre yüksek oranlar görülmektedir.

Tablo 9. Yaka Ön Orta Açıklığının Yıllara Göre Dağılımı

YIL	YOrtA1	YOrtA2	YOrtA3	YOrtA4	Toplam (% 100)
	Dar s (%)	Normal s (%)	Geniş s (%)	Çok Geniş s (%)	
1960-1964	53(60,2)	27(30,7)	6(6,8)	2(2,3)	88
1965-1969	79(71,2)	29(26,1)	2(1,8)	1(0,9)	111
1970-1974	58(66,7)	22(25,3)	6(6,9)	1(1,1)	87
1975-1979	31(33,3)	31(33,3)	28(30,1)	3(3,2)	93
1980-1984	54(69,2)	13(16,7)	9(11,5)	2(2,6)	78
1985-1989	48(56,5)	14(16,5)	18(21,2)	5(5,9)	85

Tablo 9'da yer alan verilere göre yaka ön orta açıklığı incelendiğinde YOrtA1 ölçüsünde yoğunluk olduğu görülmektedir. 1975-1979 yılları arasında yaka açıklıklarının hepsine rastlamak mümkündür. Bu dönemin moda akımları incelendiğinde çeşitlilik görmek mümkündür.

Tablo 10. Yaka Genişliğinin Yıllara Göre Dağılımı

YIL	Dar	Normal	Geniş	Yakasız	Toplam (%100)
	s (%)	s (%)	s (%)	s (%)	
1960-1964	5(5,7)	16(18,2)	15(17)	52(59,1)	88
1965-1969	6(5,4)	40(36)	19(17,1)	46(41,4)	111
1970-1974	3(3,4)	23(26,4)	22(25,3)	39(44,8)	87
1975-1979	4(4,3)	18(19,4)	43(46,2)	28(30,1)	93
1980-1984	4(5,1)	40(51,3)	13(16,7)	21(26,9)	78
1985-1989	3(3,5)	29(34,1)	18(21,2)	35(41,2)	85

Tablo 10'da yer alan veriler incelendiğinde 60'lı yıllarda yakasız elbise oranlarının fazlalığı ve 1965-1979 yılları arasında incelenen elbiselerin yaka formlarında genişleme oranlarındaki yükselmeler dikkat çekici niteliktedir.

Tablo 11. Omuz Genişliğinin Yıllara Göre Dağılımı

YIL	OGn1	OGn2	OGn3	Toplam (%100)
	Dar s (%)	Normal s (%)	Geniş s (%)	
1960-1964	4(4,5)	64(72,7)	20(22,7)	88
1965-1969	57(51,4)	45(40,5)	9(8,1)	111
1970-1974	50(57,5)	35(40,2)	2(2,3)	87
1975-1979	23(24,7)	43(46,2)	27(29)	93
1980-1984	1(1,3)	30(38,5)	47(60,3)	78
1985-1989	4(4,7)	15(17,6)	66(77,6)	85

Tablo 11’de görüldüğü üzere omuz genişliği 70’li yılların ilk yarısında OGN1 omuz genişliği hakimken, 80’li yılların ikinci yarısında omuz OGN3 (%77,6) halini aldığı görülmektedir.

Tablo 12. Bel Hattının Yıllara Göre Dağılımı.

YIL	B1	B2	B3	B4	Toplam (%100)
	Düşük s (%)	Normal s (%)	Yüksek s (%)	Belirsiz s (%)	
1960-1964	6(6,8)	69(78,4)	6(6,8)	7(8)	88
1965-1969	6(5,4)	46(41,4)	2(1,8)	57(51,4)	111
1970-1974	3(3,4)	62(71,3)	3(3,4)	19(21,8)	87
1975-1979	-	86(92,5)	1(1,1)	6(6,5)	93
1980-1984	-	58(74,4)	-	20(25,6)	78
1985-1989	2(2,4)	56(65,9)	2(2,4)	25(29,4)	85

Tablo 12 incelendiğinde incelenen zaman dilimlerinde bel hattı olması gereken çizgisinde ağırlıklı olarak kalmıştır. Ancak 1965-69 yılları arasında önemli oranda B4 (% 51,4) yani bel formunun kaybolduğu görülmektedir. 80’li yıllarda bel hattının belirlenemediği B4 (%25,6-29,4) modeller yer almaktadır.

Tablo 13. Kol Boyunun Yıllara Göre Dağılımı

YIL	Kolby1	Kolby2	Kolby3	Kolby4	Kolby5	Kolsuz s (%)	Toplam (%100)
	Kısa s (%)	Yarım s (%)	Dirsek s (%)	Uzun s (%)	Model s (%)		
1960-1964	9(10,2)	19(21,6)	22(25)	13(14,8)	-	25(28,4)	88
1965-1969	2(1,8)	26(23,4)	11(9,9)	41(36,9)	-	31(27,9)	111
1970-1974	-	25(28,7)	7(8)	35(40,2)	1(1,1)	19(21,8)	87
1975-1979	4(4,3)	9(9,7)	16(17,2)	62(66,7)	-	2(2,2)	93
1980-1984	1(1,3)	7(9)	6(7,7)	60(76,9)	-	4(5,1)	78
1985-1989	3(3,5)	2(2,4)	16(18,8)	54(63,5)	-	10(11,8)	85

Tablo 13 incelendiğinde 60'lı yıllarda kol boylarında çeşitlilik gözükmemektedir. Ölçümlerde 1980-1984 yılları arasında Kolby4 'ün yüksek oranda (%76,9) kullanıldığı belirlenmiştir.

1970-74 yıllarında elbise boylarının kısalığı (Boy8, Boy9, Boy10) dikkat çekicidir. 80'li yılların ikinci yarısında giysi boylarını 5 farklı boyda (Boy8, Boy9, Boy10, Boy11, Boy12) görmek mümkündür.

Tablo 14. Giysi Boyunun Yıllara Göre Dağılımı

YIL	Boy7 s (%)	Boy8 s (%)	Boy 9 s (%)	Boy10 s (%)	Boy11 s (%)	Boy12 s (%)	Boy13 s (%)	Belirsiz s (%)	Top- lam (%100)
1960-1964	-	1(1,1)	14(15,9)	69(78,4)	2(2,3)	1(1,1)	-	-	88
1965-1969	2(1,8)	36(32,4)	28(25,2)	17(15,3)	8(7,2)	16(14,4)	4(3,6)	-	111
1970-1974	3(3,4)	41(47,1)	16(18,4)	12(13,8)	4(4,6)	7(8)	4(4,6)	-	87
1975-1979	-	-	1(1,1)	60(64,6)	28(30,1)	3(3,2)	1(1,1)	-	93
1980-1984	-	-	5(6,4)	51(65,4)	17(21,8)	5(6,4)	-	-	78
1985-1989	-	5(5,9)	12(14,1)	29(34,1)	24(28,2)	15(17,6)	-	-	85

Tablo 14 incelendiğinde ,1970-74 yıllarında elbise boylarının kısalığı (Boy8, Boy9, Boy10) dikkat çekicidir.80'li yılların ikinci yarısında giysi boylarını 5 farklı boyda (Boy8, Boy9, Boy10, Boy11, Boy12) görmek mümkündür.

Tartışma ve Sonuç

Çalışmada; farklı zamanlarda yayınlanmış, farklı mankenler tarafından sunulmuş ve farklı ölçülerde basılmış moda dergilerinden görsel giysi analizlerinde görsel algı ile yorumlanması yerine somut ölçümler ile analiz etmek mümkün olmuştur. Araştırma sırasında gözlenmiştir ki; yüzün net olarak görülebilir olması baş ölçüsünün doğru belirlenmesini sağlamıştır. Baş ölçüsü belirlendikten sonra diğer kanon aralıkları kadın modeller üzerine yerleştirilmiştir. Hazırlanan formüller dâhilinde elbiselerin üzerinden yaka-ön orta açıklığı, bel hattı, kol boyu, giysi boyu yani uzunluk ile ilgili ölçülerin numaralandırılması ve ölçülerin alınmasında herhangi bir problemle karşılaşılmamıştır.

Omuz Boyun Birleşim (OBB) ve Boğaz Çukuru (BÇ) noktalarının belirlenmesinde elbise yakalarının özellikleri etkin olmuştur. Yakasız veya dekolte açıklıkları bulunan modellerde bu noktaların belirlenmesi çıplak gözle dahi mümkün olmuştur. Boynu tamamen saran elbise modellerinde BÇ (İkinci kanon aralığında çenenin bittiği noktadan başlayarak, göğüs hattına doğru dik inen çizgi üzerinde başın 1/2 ölçü) ile OBB (çenenin bittiği kanondan çizilen hat ile yüz ovalinin dik olarak kesiştiği nokta) formülleri uygulanarak noktalar tespit edilebilmiş ve üzerinden formüle edilmiş ölçümler alınmıştır. Bu noktaların belirlenmesi yaka önorta açıklığı, yaka omuz açıklığı ve omuz genişliği ölçülerinin doğru alınmasında en önemli etkidir.

Elbise modelleri incelenirken farklı yaka türlerinin olduğu belirlenmiş ve yakaların farklı biçimlerde oluşması gruplamayı zorunlu kılmıştır. Bu nedenle Tablo 3’de yer alan görseller araştırma sırasını da karşılaşılan yaka türlerinin temel görüntülerini oluşturmaktadır yani benzer özelliklere sahip yakalar: Oyuntulu yakalar, Bedene takılan yatık yakalar, Bedene takılan dik yakalar, Bedene takılan ayaklı yakalar, Bedenden çıkan yakalar, Bedenden çıkan ve bedene takılan yakalar, Yığılmalı yakalar olarak gruplandırılmıştır. Bu gruplama benzer yaka biçimleri için ortak ölçüm formülü oluşturmuş ve ölçümlerden veri edilebilmiştir.

Bel hattı ölçümlerinin belirlenmesinde bel formunu oluşturan pensler, kemerler ve yan bel oyuntuları önemli belirleyiciler olmuştur. Düşük, yüksek veya normal bel yerleri için kullanılan formüllerden veriler elde edilmiştir. Bel formu pens, kemer vb. belirleyiciler ve özellikle A kesim, dikdörtgen kesim elbiselerde bel hattı Bl4 yani “belirsiz” olarak işaretlenmiştir. Kol Boyu ve giysi boyu ölçülerinde benzer çalışmalarda olduğu gibi sıralama yapılabilmemiş ve veri elde edilmiştir.

Görsel algı ile yapılan analizlerin kişilerce farklı yorumlamalara açık olmasına rağmen çalışmada kullanılan görsel materyeller üzerinden giysi analizi yapabilmek için yapılan ölçüm oranı aralıkları formülleri kullanılarak tam ve doğru bir şekilde giysi analizleri yapılabileceği ispatlanmıştır. Bu formüller aynı zamanda moda döngüsünü belirlemede etkin olacağı düşünülmektedir. Modanın zamansal değişimlerini içinde barındıran moda dergileri, hazırlanan ölçek ve formüllerin gerçekliği için önemli bir sınama aracı olmuştur. Çünkü elde edilen verilerin istatistiksel

sonuçlarını araştırma kapsamına alınan zaman periyotlarında karşılaştırma yapabilmesini sağlamıştır.

Koca, Vural ve Koç (2013:56) çalışmalarında; giysi ile özdeşleşen modanın giysi tercihlerinde önemli bir etken olduğunu belirterek, modanın geçici ve dönemsel özelliğine rağmen kitleleri etkisi altına almasının nedeninin, içinde yenilik barındıran sosyal olgu niteliğinden kaynaklanan moda döngüsü olduğuna dikkat çekmeleri de, bu yorumu destekler niteliktedir.

Araştırmada görülmüştür ki; görsel bir dokümanlar olan fotoğraf üzerinden ölçek yardımıyla giysi analizleri yapılabilmektedir. Araştırmayı kısıtlayan etkenler manken üzerindeki giysilerden gerekli şartlar sağlandığı takdirde (yüz ve baş formunun belirli olması) ölçüm alınabilmektedir. Araştırmada baş ölçüsü temel alınarak hazırlanan formüller üzerinden elbise modelleri incelenmiş ve görsel algılama yoluyla yapılan yorumlardan ziyade standart bir ölçüm skalası oluşturmuştur. Geliştirilen bu yöntem ile ayrıntılı ve standart ölçüm yapabilmeyi, somut verilerin ve ortak tanımların oluşturulmasını sağlayacaktır.

EXTENDED ABSTRACT

**Method Development for Clothes Analyses Upon
Visual Documents**

Fatma Koç - Beyhan Pamuk

Hacı Bayram Veli University - Uşak University

The model used in this study is the document review method among the data collection methods of qualitative studies. This study was carried out by making examinations on the fashion photographs of clothes fashion in fashion magazines (Vogue, Harper Bazaar, etc.) among the documents published in Europe between 1960 and 1989.

Considering the complex structure of the place of use and usage features of clothes, the study was restricted to women daily dress models. The "Measurement Areas" were determined on the pieces of clothes for the analysis of the dress models included in the studies with systematics required by the field and in a detailed way (collar width, arm length, cloth length, waist line, etc.). The "Measurement Tables" were created for each of the defined measurement areas, and the "Canon Intervals" were used for taking measurements on women dress models in the Measurement tables (Figure 1,2,3). Formulae were developed to analyse the measurements taken (see Table 1,2,3,4,5,6,7). The drawings of the "Female Body Proportions in the Eight-Head Canon" of Parramon (2), which were found to be suitable for the research design among the sources examined to determine the canon intervals, were taken as a basis (Figure 3). The reason for this is to examine the changes in clothes for different time periods and test the reliability of the measurement tool and the formulae created.

The "millimetric measurement tool" developed for obtaining correct, qualified and reliable measurements from the measurement areas of models was created. The measurement tool developed for taking the horizontal and vertical measurements from the photographs at equal rates when taking the measurements was developed in order to make correct, systematic measurements and to make more measurements in a short time. With the measurement tool with the dual-side usage features designed by using a transparent and flexible material, it has become possible to ensure a clear

image and make a correct measurement in sloping and carved areas. The millimetric measurement tool prepared was tested as a pilot study at selected intervals from the time periods of five years between 1960 and 1980. The measurement tool was given its final shape by making the necessary corrections to the problems that occurred as a result of the pilot practice in line with the expert opinions.

7 measurement areas were determined in order to obtain data from the dress models used by women in daily wear. The measurement areas taken from the model were determined as Collar-Shoulder Openness, Collar-Front Middle Openness, Collar Width, Shoulder Width, Waist Line, Arm Length and Clothes Height. The aim of formulating the head ratio to obtain the measurements is to ensure that the head is observed in a naked way and the ratios on the head are determined correctly. Therefore, the basis for the measurements of the body is created based on the head measurement of female models who are qualified as the closest to the ideal body measurements indicated in the golden ratio and have similar body measurements. The full-body female model features, with specific face lines, taken from the front profile, standing and straight, were sought in the photographs on which the clothes analyses would be performed. Photographs of sitting and standing from the back and side profile were excluded from the scope of the study. Fixed measurement points were determined for the measurement of the features of clothes on female models in the photographs that fitted the qualities determined by the researchers using canon intervals (Figure 3).

- *Throat Cavity Point (TC)*: The distance of $\frac{1}{2}$ measures of the head on a line that starts from the point where the chin ends in the second canon interval and goes perpendicular to the chest line.

- *Shoulder-Neck Junction Point (SNJ)*: In order to be able to take measurements from visual documents, TC and SNJ points are fixed, while other measurement areas vary. The areas related to the shape features of clothes (arm, collar, size, etc.) were determined to be able to perform the analysis of each clothes model. The measurement tables created for each measurement area determined were coded and formulated using the canon intervals. The "Measurement Tables" were prepared in this direction.

In the study, it has been possible to make an analysis with concrete measurements rather than interpreting with the visual perception in visual clothes analyses from fashion magazines published at different times, presented by different models and printed in different sizes. During the study, it was observed that the ability to see the face clearly ensured the correct determination of the head measure. Other canon intervals were placed on female models after determining the head measure. No problem was encountered in the numbering and taking the measurement of the measures related to the collar-front middle openness, waist line, arm length, clothes length, i.e. length from the dresses within the scope of the formulae prepared. The features of the dress collars have been effective in determining the Shoulder Neck Junction (SNJ) and Throat Cavity (TC) points. The determination of these points has been possible even with the naked eye in models with no collar or with low-cut openness. In dress models that fully cover the neck, the points could be determined by applying the TC (1/2 measure of the head on the line that goes perpendicular to the chest line by starting from the point where the chin finishes in the second canon interval) and SNJ (the point where the line drawn from the canon where the chin ends and the face oval intersect) formulae, and the formulated measurements were taken from them. The determination of these points is the most effective factor in correctly taking the collar front-middle openness, collar shoulder openness and shoulder width measures. A common measurement formula was created for similar types of the collar for this grouping, and data could be obtained from the measurements. Clips, belts or side waist cavities have been important determinants in determining the waist line measurements. Data were obtained from the formulae used for low, high or normal waist areas. The waist line was marked as Wst4, i.e. "indefinite" in waist form determinants such as clips, belts, etc., and especially in A-cut, rectangular cut dresses. Ordering could be made and data were obtained as there are similar studies in Arm Length and clothes length measures. Although the analyses made with visual perception are open to the different interpretation by different individuals, it is observed that a common analysis language can be created with the coding used in the study.

It was observed in the study that clothes analyses can be performed on the photograph that is a visual document with the help of the scale. The

factor that restricts the study is the ability to take measurements if the necessary conditions are ensured from the clothes on the model (the fact that the face and head form is clear). Dress models were examined upon the formulae prepared based on the head measure in the study, and a standard measurement scale was created rather than the interpretation made through visual perception. This method developed will enable making a detailed and standard measurement, and creating concrete data and common definitions.

Kaynakça/References

- Barber, B. (2005). *Çizimin sırları*. İstanbul: Mira yayıncılık
- Belleau, B. (1987). Cyclical fashion movement: Women's day dresses: 1860– 1980. *Clothing and Textiles Research Journal*, 5(2), 15-20.
- Best, John (1959). *Research in education*. New Jersey: Prentice Hall.
- Cosbey, S., Damhorst, M.L. ve Beck, J. F. (2003). Diversity of daytime clothing styles as a reflection of women's social role ambivalence from 1873 though 1912. *Clothing and Textiles Research Journal*, 21(3),101-119.
- Curran, L. (1999). An analsis of cycles in skirt lengths and widths in the UK and Germany. 1954-1990. *Clothing and Textiles Research Journal*, 17(2), 65-72.
- Çağlarca, S. (1980). *Perseptive resim ve gölge çizimi*. İstanbul: Üçer Ofset
- Damhorst, M.L., Miller, K. ve Michelman, S.O. (1999). *The meanings of dress*. New York: Fairchild Publications.
- Delong, M.R. ve Petersen, K. (2004). Analysis and characterization of 1930s evening dresses in a university museum collection. *Clothing and Textiles Research Journal*, 22(3), 99-112.
- Duverger, M. (1973). *Sosyal bilimlere giriş: Metodoloji açısından* Çev: Unsal Oskay. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Hogarth, B. (1965). *Drawing the human head by the author of dynamic anatomy*. New York: Watson-Guptill Publications
- Hogarth, B. (1999). *Sanatsal anatomi*. Cev: Burhan Bolan. İstanbul: Engin Yayıncılık

- Koca, E. ve Dağlar, G. (2017).Politik olayların kadın modasına tematik yansımaları üzerine bir analiz. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 6(29), 29,349-366
- Koca E., Vural, T. ve Koç, F. (2013). An evaluation of consumer tendencies towards hedonistic shopping for clothes, *EJRE-European Journal of Research on Education*, Special Issue: Human Resource Management, 54-64
- Koca, E. ve Koç, F. (2009). *Giysi tasarımıında yaratıcılık*. e-Journal of New World Sciences Academy, 4(1), 33-44.
- Parramon, J. M. (2005). *İnsan figürü çizimi*. İstanbul: Remzi Kitapevi
- Pamuk, B., (2009). *Giysi moda eğilimlerini etkileyen faktörler ve bir model önerisi (1940-2007 yılları arası basılı yayınlarda örnek uygulama)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Rummel, J.F. (1964). *An introduction to research procedures in education* Second Edition. Harper and Row.
- Saiki, D. ve Makela C. J. (2007). Proportion in the Desing of Women’s Fashionable Clothing: A 50 Year Retrospective. *Family and Consumer Sciences Research Journal*, 30(2), 110-129.
- Sheppard, J. (1975). *Anatomy: A complete guide for artists*. New York: Watson-Guption Publications.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Koç., F. ve Pamuk, B. (2018). Görsel belgeler üzerinden giysi analizleri için yöntem geliştirme. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(16), 1066-1090. DOI: 10.26466/opus.429356